

maar vertrok spoedig naar “de andere kant van het water” om over de Schelde te werken voor Plantin. Hij sneed tal van gotische en romeinse letters, alsook muzieknoden. Hij wordt beschouwd als de belangrijkste lettersnijder van de Zuidelijke Nederlanden uit die periode.

We vragen dan ook de 14e en 18e letter van zijn naam.

De welbekende 3-delige catalogus over Gentse Kunst en Cultuur van 1975 zal menig zoeker het werk verlichten.

Omdat het allemaal toch niet zo danig gemakkelijk is, doen wij een uiterste geste van barmhartigheid en geven u een nuttige tip : de achternaam van de 2 personen die we zoeken beginnen met dezelfde letter.

Wij verwachten het juiste antwoord vóór 1 januari 1988 op ons redactie-adres : Lijnmolenstraat 149 - 9110 Gent.

Degenen die ons 15 correcte namen opgeven verschijnen op het erepodium. Een symbolische troostprijs (de waarde ervan niet onderschatten) is bestemd voor deze die er in slagen de 2 gezochte kunstenaars te vinden, zonder daarom de andere antwoorden correct te hebben.

Een laatste woord van onze Quizmaster die nu sardonisch zit te grijnslachen : Veel chance!

VRAAG EN ANTWOORD

Ingevolge de vraag van de Heer **J. De Vriesere** (Gh. T. 1987 - Nr. 2 - p. 115) schrijft de Heer **Albert Lagay** (St-Amandsberg) ons het volgende :

In het nr 4/1987 van “Ghendtsche Tydinghen” blz 230/231 is er sprake van een Fabrique Belge d’Allumettes La Roche & Cie.

In verband met de ligging van dit bedrijf en naar mijn oudere zuster was er aldaar voor 1914 een Fabrique d’Allumettes die de naam droeg van “Cossemille” alhoewel ik niet zeker ben van de juiste schrijfwijze.

Zowel mijn peter Edmond de Loose vanaf 1918 directeur van de Opera te Gent en mijn vader waren er in de Commerciële Dienst te werk gesteld.

Van **Prof. Em. Dr. P. Braeckman** ontvingen wij de volgende bijkomende inlichtingen :

In de “Dubbele Wegwijzer der Stad Gent en de Provincie Oost-Vlaanderen voor het jaar 1916”, Gent, Drukkerij Vander Haeghen, Veldstraat 60, Gent, staat vermeld :

“Werkhuisstraat - rue de l’Atelier” (drong. stw. - leiekaai) op nr. 180

Naaml. maat. Caussemille J. en Cie en Roche en Cie, stekjesfabriek.”
Onder “Phosphoorfabrikanten (Fabric. d’allumettes Chim.)” zijn in diezelfde Gids nog opgenomen :
Naaml. maatschappij “Usines de Denderleeuw” te Denderleeuw,
La Suédoise, La Grammontoise, Bul-Campen, V. De Schreye, Delannoit te Geeraardsbergen,
L. Cobbaert en Prové, Violon-Vandenbossche te Ninove,
Hoebeke te Nederbrakel,
L. Vanderstraeten te Oudenaarde,
Mertens, Delanooi, The Belgian Match Company te Overboelare.
Op te merken valt dat onder P.S., p. 231 “Roche et Cie” dient gelezen en niet “Rochet et Cie”.

Op de vraag van de Heer **E. Levis** (Gh. T. 1987 - Nr. 4 - p. 230) antwoordt de Heer **Richard Caese** (Melle) het volgende :

Als gedeeltelijk antwoord op de vragen van de heer E. Levis in GH. T., 1987, nr. 4 kan ik het volgende mededelen.

Het beeldje werd inderdaad gemaakt ter gelegenheid van de viering van de 65e. verjaardag van Héléne Maréchal.

De viering was het initiatief van de heer Michel Mais, voorzitter van “De Duivenvlucht”. Het beeldje stelt Héléne Maréchal voor in een van haar succesrollen “De Westvlaamse Dienstmeid” (Zenobie van Bachte de Kupe).

Het eerste exemplaar werd door Héléne Maréchal aan de stad Gent geschonken en bevindt zich in het Museum voor Volkskunde aan de Kraanlei. Het beeldje werd in 1958 in verschillende uitstalramen in Gent tentoongesteld om de verkoop te stimuleren. Een gedeelte van de opbrengst ging naar liefdadige werken.

Deze gegevens zijn te vinden op blz. 33 en 35 van het boekje “Héléne Maréchal - Een leven van zang en toneel”, uitgegeven in eigen beheer in 1968. Hopende hiermede de heer E. Levis een klein beetje geholpen te hebben.

Mejuffer **H. Pintelon** (Gent) gaf de nog volgende bijkomende inlichtingen :

Naar aanleiding van de vraag van de heer E. Levis in Gentsche Tijdingen over de maker van het beeldje van H. Maréchal kan ik u melden dat het beeldje waarschijnlijk werd gemaakt door de heer Cyriel Vanderhaegen, wonende Ottergemsesteenweg, 410 te Gent tel. 22.44.27, waar de vraagsteller zeker meer nuttige inlichtingen zal kunnen verkrijgen.

De Heer **W.L. Braekman** (Mariakerke) kreeg graag antwoord op het volgende :

Op het einde van de vorige eeuw kwam de kerkbaljuw of ‘pijkenheere’ van

de Sint-Pietersparochie herhaaldelijk in het nieuws. Zo werd zijn ongehuwde dochter Seraphina in 1892 moeder. In een spotlied heet het :

De vader is Pijkenheere
Op een prochie tegen Gent
Met een muile lijk ons heere
Ja hij is er wel bekend, enz.

Kan iemand mij vertellen hoe deze 'pijkenheere' heette en of er nog meer gegevens over hem (en) of zijn kinderen bekend zijn?

Nog in verband met de vraag van de Heer **E. Levis** ontvingen wij van Mevrouw **Rachel Vanderhaegen-Vandenbossche** een korte biografie van haar zwager Cyriel Vanderhaegen.

Cyriel VANDERHAEGEN werd op 23.03.1918 te Sheffield geboren van Belgische ouders die tijdens de eerste wereldoorlog naar Engeland gevlucht waren. Hij is sedert enkele jaren op rust.

Hij bewam de gouden medaille in het 6e jaar beeldhouwkunst aan de Gentse Academie. Zijn leermeesters waren o.m. Geo Verbanck en Domien Engels.

Hij is een veelzijdig kunstenaar die alle genres aankan en even vaardig met verschillende materialen kan omspringen, of het nu gaat om fijn hout- en ivoorsnijwerk dan wel om zwaar kapwerk in harde materialen zoals marmer of graniet.

Dat hij niet zo met name bij het grote publiek bekend is komt voort uit het feit dat hij tijdens een groot deel van zijn carrière gewerkt heeft als "uitvoerder" voor bekende kunstenaars. Het is namelijk zo dat bekende beeldhouwers meer bestellingen ontvangen dan zij persoonlijk aankunnen, ofwel dat men hen onderwerpen oplegt waarin zij minder of zelfs niet bedreven zijn (bv. dieren); in zo'n geval doen zij beroep op een beeldhouwer zoals Cyriel Vanderhaegen, die in hun naam de klus gedeeltelijk of volledig opknapt. Het werk draagt de naam van de meester maar eigenlijk heeft hij daar slechts een deel van gemaakt of alleen de maquette in zacht materiaal. Het is dan het werk van de "uitvoerder" het ontwerp op reële grootte uit te werken en aan te passen aan het materiaal dat voor het definitieve kunstwerk wordt gebruikt.

Zo heeft Cyriel Vanderhaegen gewerkt voor :

- Geo Verbanck (gedeelte van het fronton aan de Zuid)
- Gust Vandermeersche (gedeelte fronton aan de Zuid)
- Oscar Sinia (beeldje in St. Baafsabdij)
- Jozef Cantré (standbeeld E. Anseele)
- Georges Vindevogel
- Jos Dedecker
- Permeke
- Georges Minne

Hiervan bevinden zich vele kleinere werken in privé-bezit.

Hij heeft in Gent ook in eigen naam gewerkt bij de verfraaiing en de restauratie van verscheidene historische en andere gebouwen o.m.

- de dolfijnen en bloemmotieven aan het huis der Onvrije Schippers
- de bladmotieven en schilden aan het gebouw van Bruggen en Wegen op de Predikherenlei.
- de schilden boven de ingang van de St. Pietersabdij
- de schilden aan het Gouvernemingsgebouw
- de gevel van het huis van de Luikse Verzekeringsmaatschappij in de Hoogstraat e.a.

Maar zijn voornaamste werk heeft hij geleverd in dienst van de firma Vla-minck, waar hij als meesterbeeldhouwer alle nieuwe beelden heeft gemaakt van het gerestaureerde gedeelte (N en W) van het gotisch stadhuis van Oudenaarde. Hiervoor kreeg hij een vermelding in het boek "Een eeuw zorg voor monumenten" (blz. 93) uitgegeven ter gelegenheid van de tentoonstelling van het St. Lucas-instituut in samenwerking met de Stad Gent in het Centrum voor Kunst en Cultuur (07.11.1981 - 03.02.1982).

In Oudenaarde heeft hij ook zijn medewerking verleend bij de restauratie van de St. Walburgakerk.

Wat nu het beeldje van Lène Maréchal betreft : het originele beeldje werd door Cyriel Vanderhaegen in opdracht gemaakt als tegenhanger voor een bestaand beeldje van hetzelfde formaat van de bekende Gentse toneel-schrijver Henri Van Daele, dat zich in het museum voor Folklore van de Lange Steenstraat bevond. Lène Maréchal werd hier uitgebeeld in een van haar rollen in een van de revues van Van Daele.

Lène Maréchal trad ook dikwijls op voor goede werken en zij was ook een beschermster van de "Kulders" (weesjongens). Aldus werd besloten om van het beeldje van Cyriel Vanderhaegen kopieën te maken en deze te verkopen ten voordele van de Kulders. In totaal werden een 300tal kopieën gemaakt uit 5 à 6 moules die allen vernietigd werden. Er waren verschillende uitvoeringen : gomlak, gepolychromeerd plaaster, terracotta e.a.

LEZERS SCHRIJVEN ONS

Van de Heer **L. Geerinckx** ontvingen wij een brief die als volgt begint : “t Is lang geleden..., 63 jaar om precies te zijn, dat onze diepbetreurde Heer Maurits Van Wesemael mijn onderwijzer was in het 3e studiejaar van de Stedelijke Lagere School in de Van Monckhovenstraat. Sedert die tijd ben ik steeds met hem in contact gebleven en het was mij altijd een waar genoegen enkele uurtjes met hem te kunnen praten op zijn appartement aan de Koningin Astridlaan. Enkele dagen vóór het dramatisch ongeval dat hem het leven kostte in Augustus van verleden jaar, ontving ik nog een prentkaartje van hem uit De Panne.”

In deze brief stelt de Heer Geerinckx ons verder voor, ter nagedachtenis van Maurits Van Wesemael, een artikel te publiceren dat deze laatste schreef voor de “Kring van Bachten de Kupe” en dat verscheen in hun tijdschrift van Mei-Juni 1983.

Aangezien het een onderwerp betreft dat niet specifiek Gents is, kunnen wij helaas niet ingaan op het voorstel van de Heer Geerinckx.

Aangezien dit artikel evenwel zéér lezenswaardig is, maken wij het over aan ons Documentatiecentrum waar onze lezers het kunnen raadplegen. Het gaat om de vraag : Van wie kwam het idee om in 1914 de IJzervlakte onder water te zetten? Aan de hand van getuigenissen van o.m. de vader van onze briefschrijver, die in 1914 Batterijkommandant was (en later, van 1921 tot 1929 als Kolonel, Bevelhebber van het 1 A), staat vast dat het idee kwam van de Wulpense dorpsonderwijzer Germain Van Marke. Kommandant Geerinckx en zijn chef Kolonel Le Roy waren bij deze persoon ingekwartierd. Het is op 16 oktober 1914 dat hij aan beide heren het voorstel opperde. Deze die geïnteresseerd zijn in het vervolg van dit boeiend verhaal richten hun schreden naar het Documentatiecentrum.

Wij ontvingen eveneens een brief van **Broeder René Stockman**, Directeur van het Guislaingesticht. Daarin vestigt hij o.m. onze aandacht op het interessant, maar nog te weinig bekend, Guislainmuseum. Dit museum is gewijd aan de geschiedenis van de psychiatrische zorgverlening en omvat 4 afdelingen.

In de eerste wordt de voorgeschiedenis behandeld van de moderne psychiatrie. De 2e afdeling is gewijd aan 2 figuren die een uiterst belangrijke rol gespeeld hebben : Kanunnik Triest en Dokter Jozef Guislain. In de 3e afdeling kan men de evolutie volgen van de geestelijke gezondheidszorg. Een 4e afdeling behandelt tenslotte de relatie tussen Kunst en Waanzin. Dit museum is gelegen in de Jozef Guislainstraat 43 en kan bezocht worden, iedere dinsdag en donderdag van 13 tot 16 uur. Eveneens op afspraak voor groepen.